

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันสังคมและวัฒนธรรมทั่วโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างเห็นได้ชัด โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเปลี่ยนแปลงในแง่ของเทคโนโลยีสมัยใหม่ ซึ่งถือเป็นนวัตกรรมที่เกิดขึ้นมาพร้อมกับวิถีชีวิตแบบใหม่ อย่างไรก็ตาม แบบแผนที่ปฏิบัติสืบต่อกันมาในอดีตก็ยังคงเป็นสิ่งที่ยึดถือกันอยู่ในหลายกลุ่มชน การยอมรับเรื่องราวที่เป็นวัฒนธรรมแบบใหม่เข้ามา จึงต้องวางอยู่บนฐานแห่งการยอมรับของผู้คนในสังคมด้วยเช่นกัน จากความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีในโลกปัจจุบัน ทำให้คอมพิวเตอร์เข้ามามีบทบาทในสังคมเพิ่มมากขึ้นในทุกๆด้านของชีวิต ทั้งในเรื่องของการศึกษา การสื่อสาร การค้า หรือในทางอุตสาหกรรม ซึ่งทำให้ชีวิตของคนในปัจจุบันต้องมีความเกี่ยวข้องกับคอมพิวเตอร์ ไม่ว่าจะเป็นผู้ใช้คอมพิวเตอร์โดยตรง หรือมีความเกี่ยวข้องกับคอมพิวเตอร์โดยอ้อม เช่น ในร้านค้าต่างๆ ที่มีการใช้คอมพิวเตอร์ในการคิดเงิน ออกใบเสร็จ หรือในหน่วยงานของทางราชการ ที่ต่างก็ใช้เครื่องคอมพิวเตอร์เข้ามาใช้ในการอำนวยความสะดวกในการบริการประชาชน เช่น การออกบัตรประชาชน การเก็บข้อมูลของประชาชน ในโรงพยาบาล ตลอดจนสถาบันการศึกษาต่างๆ ก็มีคอมพิวเตอร์เพื่อรองรับความต้องการของนักเรียน นิสิต นักศึกษา หรือข้อมูลทางราชการอื่นๆ คอมพิวเตอร์จึงเป็นเครื่องใช้ที่เรียกได้ว่าเป็นพื้นฐานสำหรับชีวิตในยุคทันสมัยปัจจุบันไปแล้ว ทำให้การดำเนินชีวิตในสังคมปัจจุบัน โดยเฉพาะในเมืองใหญ่แทบจะไม่สามารถหลีกเลี่ยงจากคอมพิวเตอร์ไปได้เลย

อินเทอร์เน็ต (Internet) เป็นสื่อและนวัตกรรมสมัยใหม่ที่กำลังได้รับความนิยมอย่างกว้างขวางและแพร่หลาย โดยที่ใช้เครื่องคอมพิวเตอร์เป็นสื่อกลางของช่องทางการสื่อสาร ซึ่งการสื่อสารทางอินเทอร์เน็ตนี้มีลักษณะเป็นแบบเครือข่าย คือสามารถเชื่อมโยงไปยังผู้ใช้ได้ทั่วโลก และเนื้อหาในอินเทอร์เน็ตเป็นเรื่องราวที่น่าสนใจ และเป็นสิ่งที่ยอมรับสำหรับรูปแบบผู้ใช้ (ผู้เล่น) ในสังคมวัฒนธรรมนั้นๆ โดยที่ผู้ใช้อินเทอร์เน็ต สามารถทำการสื่อสารได้ตั้งแต่ 2-3 คน จนกระทั่งถึงระดับมวลชน อินเทอร์เน็ตเป็นสื่อใหม่ในสังคมที่เพิ่งเกิดขึ้นมาเมื่อไม่นาน และได้มีการแผ่ขยายเป็นเครือข่ายครอบคลุมไปทั่วโลกอย่างรวดเร็ว

ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตนั้น เป็นทั้งเครือข่ายของคอมพิวเตอร์และเครือข่ายของเครือข่าย เพราะอินเทอร์เน็ตประกอบด้วยเครือข่ายย่อยจำนวนมากที่กระจัดกระจายอยู่

แล้วเชื่อมโยงเข้าหากันภายใต้หลักเกณฑ์ที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน อินเทอร์เน็ตในฐานะที่เป็นสื่อกระแสโลกาภิวัตน์ สามารถใช้ทั้งในด้านการติดต่อสื่อสาร การค้นคว้าข้อมูลข่าวสารต่างๆ อันเชื่อมโยงและมีเครือข่ายอยู่ทั่วทุกมุมโลก ทั้งยังเป็นนวัตกรรมที่มีรูปแบบและเนื้อหาในการนำเสนอแปลกและแตกต่างไปจากอดีตมาก วิธีการนำเสนอข้อมูลในอินเทอร์เน็ตซึ่งเป็นที่นิยมมาก คือการจัดกลุ่มประเภทเรื่องราวต่างๆ ในรูปของเว็บไซต์ (Website) อันเป็นฐานข้อมูลสำหรับผู้สนใจเฉพาะเรื่อง โดยผู้ที่เข้าไปในแต่ละเว็บไซต์ ก็คือผู้ที่ต้องการรับรู้เรื่องราวในเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่ในเว็บไซต์นั้น ๆ นำเสนอ ในแต่ละเว็บไซต์จึงต้องมีการสร้างลักษณะเฉพาะของเว็บไซต์ขึ้นมาให้แตกต่างไปจากเว็บไซต์อื่นๆ และสร้างความเหมือนในระหว่างผู้คนที่เข้ามาในเว็บไซต์ ให้รู้สึกเป็นพวกเดียวกัน แต่ละเว็บไซต์จึงเป็นสิ่งที่ถูกสร้างขึ้นโดยสังคม (Social Construct) ทั้งยังเป็นพื้นที่สำหรับการสนทนาแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นของผู้คนที่เข้ามาอีกด้วย

แต่ละเว็บไซต์บนอินเทอร์เน็ตส่วนใหญ่จะมีเว็บบอร์ด (Web Board) อันเป็นพื้นที่สำหรับให้คนที่เข้ามาในแต่ละเว็บไซต์ได้แสดงความคิดเห็นต่อประเด็นต่างๆ ที่คนอื่น ๆ ได้ตั้งไว้ ซึ่งเป็นการทำความรู้จักผู้คนที่อยู่ในชุมชนบนอินเทอร์เน็ตเดียวกันด้วย สืบเนื่องจากสังคมเมืองที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ความเป็นชุมชนก็มีขอบเขตกว้างเกินกว่าในเรื่องของพื้นที่ทางกายภาพเท่านั้น ดังนั้นชุมชนที่เกิดขึ้นมาบนอินเทอร์เน็ต จึงมีลักษณะเป็นชุมชนใหม่ที่เกิดขึ้นมาในยุคปัจจุบัน การที่คนเลือกเข้าไปพูดคุยผ่านตัวอักษรในเว็บบอร์ดในแต่ละเว็บไซต์ ต่างก็สามารถรับรู้ลักษณะของเว็บไซต์ได้ โดยการสังเกตจากประเด็นการพูดคุยกัน ลักษณะเนื้อหาของแต่ละเว็บไซต์ การเข้าไปแสดงตนในแต่ละเว็บไซต์แทนการเป็นผู้ชมอย่างเดียว ก็กล่าวได้ว่าเป็นการแสดงให้รู้ว่าตนเป็นหนึ่งในกลุ่มนี้ด้วยเช่นกัน

เว็บไซต์บนอินเทอร์เน็ตจึงเป็นทั้งแหล่งข้อมูล และเป็นพื้นที่ในการพบปะสังสรรค์ของผู้คนในยุคปัจจุบันที่มีลักษณะเป็นปัจเจกชน คือยังสามารถรักษาความเป็นส่วนตัว ขณะเดียวกันก็ยังสามารถมีสังคมกับผู้อื่นได้อีกด้วย ซึ่งในยุคปัจจุบันคนต้องใช้เวลาส่วนใหญ่สำหรับการทำงานเพื่อความอยู่รอดในสังคม จนไม่สามารถสร้างสานความสัมพันธ์กับคนอื่น ๆ ในสังคมได้ การติดต่อกันทางเว็บไซต์บนอินเทอร์เน็ตจึงเป็นอีกช่องทางหนึ่งให้คนได้ปฏิสัมพันธ์กัน เพราะเพียงแค่มือคอมพิวเตอร์ มีโมเด็มเชื่อมต่อโทรศัพท์ และมีสายต่อโทรศัพท์ ก็สามารถเข้ามาสู่โลกของอินเทอร์เน็ตได้ ในสถานศึกษา หรือที่ทำงานส่วนใหญ่ก็จะมีระบบอินเทอร์เน็ตไว้ให้บริการ ชีวิตของผู้คนยุคปัจจุบันจึงเกี่ยวข้องกับเครื่องคอมพิวเตอร์กันมากขึ้น กล่าวได้ว่าคอมพิวเตอร์มีบทบาทในชีวิตประจำวันมากขึ้นเรื่อยๆ ซึ่งทำให้ผู้คนได้สัมผัสกับชุมชนที่เกิดขึ้นบนอินเทอร์เน็ต อย่างไรก็ตามชีวิตชุมชนบนอินเทอร์เน็ตนี้เป็นจุดที่เริ่มต้นของการรู้จักกัน สร้างสานความสัมพันธ์กัน จนเกิดเป็นมิตรภาพได้ แต่ก็ยังเป็นจุดสมบูรณ์ของมิตรภาพไม่ได้ การสื่อสารผ่านสื่อกลางคอมพิวเตอร์นี้ สามารถสื่อสารได้เพียงตัวอักษรเท่านั้น แม้จะทำให้แสดงความรู้สึกออกมา

ได้อย่างเต็มที่ คือแม้รู้จักกันมากขึ้น ลึกซึ้งขึ้น แต่ก็ยังเป็นเพียงในระดับหนึ่ง เพราะรู้จักกันโดยผ่านคอมพิวเตอร์เพียงอย่างเดียว เกิดความต้องการที่จะได้พบหน้ากันจริงๆ เห็นได้ว่าในแต่ละเว็บไซต์จึงมีการนัดพบปะสังสรรค์ และร่วมทำกิจกรรมทางสังคมด้วยกัน อย่างไรก็ตามในการพบกันในโลกจริงนี้ก็ขึ้นอยู่กับความสมัครใจของแต่ละคน ซึ่งเป็นลักษณะเด่นอีกประการของการรู้จักกันบนอินเทอร์เน็ต

ชุมชนที่เกิดขึ้นมาบนอินเทอร์เน็ตจึงเป็นเรื่องราวที่น่าสนใจ เพราะเป็นการสะท้อนให้เห็นรูปแบบความสัมพันธ์แบบใหม่ที่เกิดขึ้นมาในยุคปัจจุบัน รวมถึงในแต่ละชุมชนก็จะมีสัญญาณของชุมชนที่สะท้อนออกมาให้เห็นจากความสัมพันธ์ดังกล่าวนั้นด้วย ซึ่งแต่ละชุมชนก็จะมีในเว็บบอร์ด (Web board) ของแต่ละเว็บไซต์ ผู้คนที่เข้าไป ต่างก็คาดหมายว่าจะได้บริโภคสัญญาณที่แต่ละเว็บชี้นำเสนอขึ้นมาแตกต่างกันไป แต่ละเว็บไซต์เองก็จะมีวิธีการในการสร้างลักษณะและขอบเขตของเว็บไซต์ เพื่อให้บุคคลที่เข้าไปในเว็บไซต์นั้นได้แสดงความชอบ ความสนใจในสิ่งใดสิ่งหนึ่งร่วมกันได้ การเลือกเข้าเว็บไซต์ของแต่ละบุคคลนั้น นอกจากเพื่อสนองความต้องการในการหาข้อมูลจากเว็บไซต์ หรือเพื่อติดต่อกิจการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้ใช้ และยังเป็นพื้นที่ในการพบปะสนทนากันของคนที่ยื่นชอบหรือสนใจในแนวทางที่คล้ายคลึงกันอีกด้วย

ชุมชนเจ็ลียงบนอินเทอร์เน็ต ประกอบไปด้วยข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับวงดนตรีเจ็ลียงสำหรับผู้ที่ชื่นชอบผลงานของเจ็ลียง ทั้งยังเป็นที่พักปะสนทนาของกลุ่มผู้ที่ชื่นชอบผลงานเจ็ลียงทั้งในอดีตและปัจจุบัน คนที่เข้ามาในกระดานคุยกันอันเป็นเว็บบอร์ดของเว็บไซต์ สิ่งหนึ่งที่มีร่วมกันก็คือ ชอบวงดนตรีเจ็ลียง ชอบเพลงเจ็ลียง หรือชอบสมาชิกคนใดคนหนึ่งของวงดนตรีเจ็ลียง จากสิ่งที่ชื่นชอบร่วมกันจึงรู้สึกว่าเป็นกลุ่มเดียวกัน ทำให้มีความห่วงใยและเอื้ออาทรกัน โดยการแสดงออกทางตัวหนังสือ เว็บไซต์เจ็ลียงที่เกิดขึ้นบนอินเทอร์เน็ตนี้จึงเป็นชุมชนหนึ่งของผู้คนในยุคปัจจุบัน เป็นพื้นที่ให้ผู้คนที่สนใจในสิ่งหนึ่งสิ่งใดมาอยู่ร่วมกันในเว็บไซต์บนอินเทอร์เน็ต

1.2 ขอบเขตของการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ มุ่งที่จะศึกษาแบบแผนหรือวิถีชีวิตของผู้คนที่เข้าไปในชุมชนบนอินเทอร์เน็ต ภูมิหลังและความเป็นมาของเว็บไซต์ ลักษณะและองค์ประกอบของชุมชนบนอินเทอร์เน็ต ตลอดจนบรรทัดฐานที่ถูกสร้างขึ้นในเว็บไซต์บนอินเทอร์เน็ต โดยใช้เว็บไซต์เจ็ลียงดอทคอม (www.chaliang.com) เป็นกรณีศึกษา โดยจะศึกษาผู้ที่เข้าไปในเว็บไซต์นี้ การศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนที่ 1 จะศึกษาจากผู้ที่ใช้เว็บบอร์ดของเว็บไซต์คือ กระดานคุยกัน ระหว่างเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2547 ถึงเดือนเมษายน พ.ศ. 2548 ในส่วนที่ 2 จะ

ทำการศึกษาเจาะลึกสมาชิกเว็บไซต์เจลีง โดยเลือกบุคคลจากการที่บุคคลเข้ามาแสดงความ
ความเห็นในกระทู้ต่างๆ และร่วมกิจกรรมที่เว็บไซต์ทำอย่างสม่ำเสมอ และเป็นบุคคลที่เข้ามาใน
เว็บไซต์เจลีงไม่น้อยกว่า 1 ปี อีก 10 ตัวอย่าง

1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาลักษณะการก่อตัวของเว็บไซต์เจลีง แบบแผนหรือวิถีชีวิตของคนที่เข้าไป
ในเว็บไซต์เจลีง รวมไปถึงศึกษาภูมิหลังและความเป็นมาของเว็บไซต์เจลีง
2. เพื่อศึกษาบรรทัดฐานที่ถูกสร้างขึ้น ในเว็บไซต์เจลีง
3. เพื่อศึกษารูปแบบของปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นในเว็บไซต์เจลีง

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงลักษณะการก่อตัวของเว็บไซต์เจลีง แบบแผนหรือวิถีชีวิตของคนที่เข้า
ไปในเว็บไซต์เจลีง ทั้งได้ทราบถึงภูมิหลังและความเป็นมาของเว็บไซต์เจลีงด้วย
2. ทำให้ได้ทราบถึงบรรทัดฐานที่ถูกสร้างขึ้นมาในเว็บไซต์เจลีง
3. ทำให้ได้ทราบถึงรูปแบบปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นในเว็บไซต์เจลีง
4. ทำให้คนในสังคมมีความเข้าใจเกี่ยวกับชุมชนบนอินเทอร์เน็ตที่เกิดขึ้นในสังคมไทย
5. เป็นแนวทางในการกำหนดมาตรการต่างๆ เพื่อป้องกันและลดปัญหาที่เกิดขึ้นจากการ
มีชุมชนบนอินเทอร์เน็ตในสังคมไทย
6. สามารถนำผลที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้ ไปใช้เป็นข้อมูลทางด้านวิชาการ เพื่อ
เพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับชุมชนที่เกิดขึ้นบนอินเทอร์เน็ตในทางสังคมศาสตร์
ตลอดจนใช้เป็นข้อมูลสำหรับการศึกษา ที่เกี่ยวข้องกับการรวมกลุ่มของคนเข้าไปใน
เว็บไซต์อื่นๆ ต่อไป